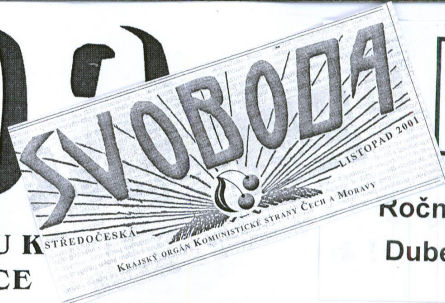

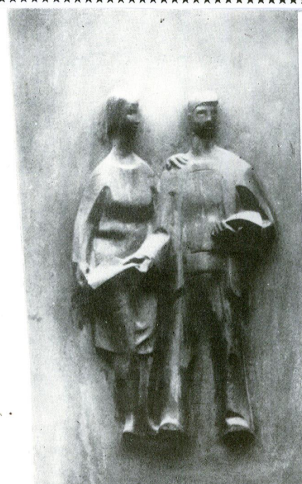
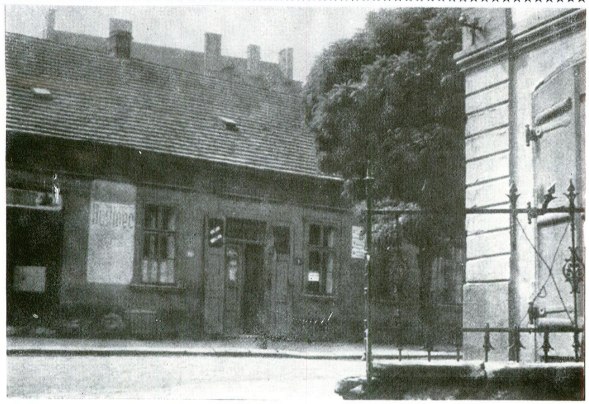
SVOBODA

4

LIST KOMUNISTŮ A SYMPATIZUJÍCÍCH OKRESU KLADENSKA
NOVINY STOLETÉ POKROKOVÉ TRADICE

Ročník CXXX
Duben 2021

Antonín Zápotocký v redakci SVOBODY

Ladislav Zápotocký

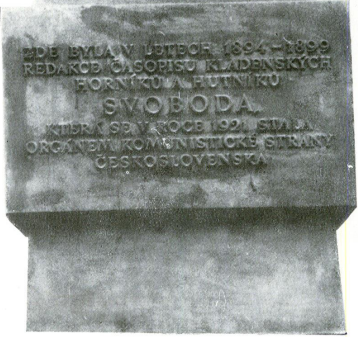
Číslo 8 Na Kladno dne 8. března 1906. Borok VI

SVOBODA

Časopis strany sociálně-demokratické na Kladensku.

První číslo vyšlo v roce 1891. V roce 1906 bylo vydáno 12000 kusů. Cena 10 ct. Roční předplatné 12 Kč. Zahrnuje dopravu.

Politický úkol - Kladno
...
Výběr schůzí lidu
...
Výběr schůzí lidu
...
Soudruzi
...
Z Kladenských stávků
...
Slovka hradů
...

František Křížek jako redaktor SVOBODY

SVOBODA - 130 let

Toto je další výročí letošního roku pro komunisty a levicově smýšlející občany Kladenska, ale vlastně i celého Středočeského kraje, protože oslavenyně byla často určená pro celý kraj. Jde o levicový list SVOBODA.

Potřeba vzniku dělnického listu na Kladensku úzce souvisí s osobností „průkopníka socialismu“ - Ladislava Zápotockého, jehož 170. výročí narození se blíží. Její další vývoj byl spojen s působením jeho syna - Antonína Zápotockého. I z úcty k této osobnosti SVOBODA stále vychází. Byla druhým nejstarším dělnickým listem po brněnském Rovnosti, která již neexistuje.

Ladislav Zápotocký byl zakládajícím členem českoslovanské strany sociálně demokratické. Psal burčující články do časopisů Budoucnost, jejíž redakci později i vedl, přispíval i do Dělnických listů. Pomáhal zakládat dělnické vzdělávací spolky. Za svou činnost byl roku 1881 zatčen a uvězněn. Po propuštění - v lednu 1884, musel podepsat výnos, kterým se vypovídá „na věčné časy“ z Prahy. Rodině bylo povoleno jen 48 hodin před odjezdem. Odstěhovali se nejdříve do Chebu, odkud byl také vypovězen, poté do Kovár pod Budčí, rovněž s nepřátelským přijetím, na to do domovské obce Koleč, kde rodinu bývalého vězně také neviděli rádi, takže nakonec se přestěhovali do Zákolan, kde se krátce poté 19. prosince narodil syn Antonín.

Manželům Zápotockým se drobnou prací, příkladným životem a vztahy k sousedům, podařilo získat si je. Ladislav založil i „Vzdělávací spolek pro okolí Budče“ a přednášel i v dalších na Kladensku, protože se sblížil brzy i s kladenskými soudruhy. Propagoval potřebu dělnického tisku. Měl bohaté zkušenosti z redakce Budoucnosti a Dělnických listů, proto i jeho zásluhou vyšlo koncem měsíce dubna 1891 první číslo SVOBODY. Bylo ve stejném formátu jako je dnes - novinový A3.

V tomto časopise se LZ stal stálým dopisovatelem a kolportérem. Příspěvky byly podepisovány pseudonymem „Budečský“ a měly mezi čtenáři velký ohlas. Syn Toník, když chodil do Kladna na měšťanku, nosil otcovy články do redakce a zpět bral balíčky novin pro roznos v obcích kolem Zákolan. **Redakce byla v hostinci U Kostků** v Zálušní ulici. Pamětní deska, která později byla na tomto domě umístěna, byla v roce 1990 novým majitelem sňata a pryč se ztratila...

SVOBODA byla skutečně revolučním informátorem. Například při stávce kovodělníků na Kladensku v roce 1888, kdy přinášela články o zkušenostech ve stávkovém hnutí.

Rozmach třídních bojů si vyžádal, aby SVOBODA, orgán sociální demokracie, vycházela třikrát týdně a Ladislav Zápotocký se stal jejím redaktorem, což se projevilo na jejím obsahu. SVOBODA se stala organizátorem revolučních akcí dělníků a urychlila i přípravu slavné hornické stávky, která začala 15. ledna 1900 a trvala tři měsíce. (V tomto roce se L. Zápotocký vrátil do Prahy.) Stávka spojila v jednotnou frontu horníky celého kladenského revíru, včetně jeho slánské části, ale dokonce všechno hornictvo našich zemí. Kladenská havíř byla nejorganizovanější. Významným činitelem byla SVOBODA, která vycházela v době stávky denně v malém „krejcarovém“ vydání. Mj. účinně zmesměňovala stávkokaze, tzv. mrvy Slova SVOBODY ze 24.2.1900, že „stávkokazové jsou navždy ze slušné společnosti dělnické vyloučeni“, vstydňovala tehdejší názor dělníků na ně. Po skončení stávky, ze které vyšlo posíleno odborové hnutí na Kladensku, se SVOBODA vrátila na opětovné vydání třikrát týdně ve velkém formátu.

V tomto časopise se v letech 1904 - 1907 dovídalo dělnictvo informace o narůstání revolučního hnutí v Rusku, snahu o rozbor i kritiku vývoje událostí v Rakousku a zde zjm. boj za volební právo. Významnou roli v mobilizaci kladenských pracujících sehrála SVOBODA, když uveřejnila telegram o vydání „carského manifestu 17. října“, který sliboval občanské svobody a všeobecné hlasovací právo.

Do čela bojů za volební právo se postavilo právě Kladensko a to nejen ve městech, ale i na venkově. Věrným spolupojovníkem této doby byla SVOBODA. Nový volební řád byl podepsán císařem v lednu 1907. Před volbami 12.5.1907 Svoboda přinesla provolání „Vzhůru do voleb“, kde vyzývala, aby čeští dělníci vztýčili v srdci Evropy rudé prapory. Volby 14. května prokázaly na Kladensku a Slánsku sílu sociální demokracie - z osmi mandátů získala šest. SVOBODA o tomto vítězství hrdě psala.

V roce 1907 se vrátil do Kladna syn Ladislava Zápotockého, Antonín, jako sekretář II. Kladenského kraje sociálně demokratické strany, mj. působil i v redakci SVOBODY. V dělnickém tisku viděl pomocníka v boji za prosazování politických a sociálních práv. Věnoval proto velkou pozornost rozšiřování tisku a získávání a výchově dopisovatelů.

Ladislav Zápotocký sepsal na sklonku života své paměti - „První hornická stávka na Kladně“ a „Vzpomínky z prvních dob dělnického hnutí v Čechách.“ Tyto vzpomínky vyšly nákladem SVOBODY v roce 1911.

U příležitosti **dvacetiletého jubilea vydávání SVOBODY** byla organizována „**Jubilejní dělnická výstava**“, jejímž hlavním organizátorem byl právě Antonín Zápotocký. Výstava na tehdejší Rejdišti (dnes Náměstí SVOBODY) v Kladně zaznamenala obrovský úspěch, musela být prodloužena. Jezdili na ni lidé i ze vzdálených částí země. Ukázala schopnosti i iniciativu dělnické třídy ve všech oblastech života, včetně kultury.

Vypuknutí I. světové války znamenalo uzavření jednoho období vydávání SVOBODY i Antonína Zápotockého, který již byl významným funkcionářem kladenské sociální demokracie. Když narukoval do války, kde bojoval na různých frontách, přemýšlel o zradě vůdců soc. dem., že mohli podpořit takové zoufalé zabíjení lidí. Z fronty psal domů manželce i kladenským soudruhům. Jeho dopisy zveřejňovala SVOBODA, která vycházela vždy ve středu a sobotu. Redakci měla v Dělnickém domě.

První zpráva Kladenské SVOBODY o ruské revoluci 10. listopadu 1917 byla ještě značně mlhavá. Uvádělo se v ní, že v Rusku je zmatek, že bolševici se jen stěží udrží u moci, i když touha lidí po míru je všeobecná. Ve zprávě se dovozuje, že ...ani tento revoluční převrat není poslední!

Zpráva o ruské revoluci 1917 zastihla A. Zápotockého na frontě na západní Ukrajině. V dopise, který zaslal soudruhům a který byl uveřejněn ve SVOBODĚ 15. prosince 1917, vítal s nadšením Velkou říjnovou revoluci. **„Nový převrat v Rusku jest pro nás socialisty zajisté událostí významnou. Bylo by si jen přát, aby se nové vláde ruské podařily její úmysly, zvláště pokud se týče uzavření míru. Jest sice pravda, že poměry v Rusku nejsou ještě v důsledku posledních otřesů vyhraněny a že nejsou také vyloučena nová překvapení, ale uzavřením míru by bylo stanovisko nové vlády mezi ruským lidem velmi posíleno a mohla by se tato pokusit o uskutečnění dalších socialistických cílů. Uskutečnění jich pak nezástalo by bez účinku na poměry u nás, tak jako nezástalo bez účinku revoluční otřes z roku 1905“.**

Pokračování na s.2

Až navrátili z Ruska, jako např. Alois Muna, který spoluzakládal Českou komunistickou stranu na Rusi, přinesli pravdivé informace. Munovi bylo nabídnuto místo redaktora SVOBODY a měl na starost čtvrté číslo. Tato čísla byla pro obsah nazývána „munovkami“. Vysvětloval význam Říjnové revoluce i porevoluční výstavbu sovětského Ruska. Poprvé zde byly otištěny Leninovy články a výňatky z větších prací, které měly zásadní význam pro kladenskou dělnickou hnutí. Mezi Leninovými články byl i článek „Proletariát a škola“ (SVOBODA 29.5.1919), který započal na formování programu první socialistické školy na československém území, která pod názvem **Volná socialistická škola práce byla na podzim 1919 v Kladně založena.**

Ale ještě zpět do roku 1918. Také na Kladensku přivítali vznik samostatného státu, ale s představou, že půjde o republiku sociálně spravedlivou, se socializací průmyslových podniků i velkostatků a spravedlivě rozdělení půdy. Nic z toho se však nestalo. Proto se rozhodl **boj o charakter republiky** a to i uvnitř sociální demokracie. Proletářské Kladensko se již dávno rozhodlo. **Odhodlání vyjádřil Antonín Zápotocký po svém návratu z II. kongresu III. internacionály v „Dopise soudruhům a souduzkám a dělnické veřejnosti vůbec“, otištěném ve SVOBODĚ 19.9.1920.**

Události konce roku 1920 a roli Kladenska v revolučním boji jsme vzpomínali v loňském roce, viz publikace Institutu české levice, z.ú., „100 let Prosinčové generální stávky na Kladensku“. Během těchto událostí byla SVOBODA bojovým partnerem krajského Revolučního výboru se sídlem v Kladně. Až také došlo **13. prosince k jeho zatčení, zabrání celého Dělnického domu a tím i tiskárny a vyklizení redakce SVOBODY.**

Prosinčová stávka skončila, ale revoluční odhodlání zůstalo, proto již **11. ledna 1921, kdy znovu vyšla SVOBODA, volal její úvodník do boje.**

Zatčení soudruzi se rozhodli vydávat „Pankrácký sršatec“, psaný na papír ze sáčků. Ženy uvězněných motáky vynášely do redakce SVOBODY, kde se časopis tiskl.

O historicky známém „**Velezrádném procesu kladenském**“ SVOBODA obsáhle informovala. Posléze **10. července 1921** přinesla i výzvu vězněného Antonína Zápotockého: „**Dopis soudruhům ze žaláře**“, který osvětlil úkoly komunistického hnutí na Kladensku a vypracoval celý plán pro všechny úseky stranické činnosti. „**Revoluce se nedá uměle vyvolávat, ale jsme-li přesvědčeni o nezbytnosti revolučního převratu, může být vykonáno mnohé, aby příchod tohoto převratu byl uspišen...**“

Vznikla krajská kladenská komunistická organizace a SVOBODA se stala jejím tiskovým orgánem. Vycházela ve velkém formátu v úterý, čtvrtek a sobotu. Její obsah mj. se pravidelně věnoval **komunistickému vzdělávání**. Počátkem roku 1923 vláda přijala Zákon na ochranu republiky, zamířeny ostře proti dělnickému hnutí. SVOBODA vyzývala k protestům proti němu i informovala o tvrdých zásazích policie v Praze i na jiných místech.

V dalších letech muselo obsah SVOBODY vždy den předem schvalovat Policejní ředitelství na Kladně. Přesto obsah zůstával revoluční. Např. v únoru roku 1929 SVOBODA přinášela informace o neúnosné situaci zemědělských dělníků, sužovaných agrárníky a o stávkových bojích severočeských textiláků. Tam dokonce komunistické deníky-ústěcký *Internacionale* a karlovarský *Kämpfer*, byly podle úředního výměru na měsíc zastaveny. Ale informovala také 14. února o krutých mrazech v Kladně až - 37° C. Závodní ambulanci Poldiny hutě navštívilo tehdy přes 40 zaměstnanců s omrzlinami uší z cesty do práce.

Za světové hospodářské krize 1929-1933 pomáhala SVOBODA aktivně v organizování hnutí nezaměstnaných.

Do redakce SVOBODY v roce 1926 nastoupil, po absolvování ústřední školy KSČ, mladý člen komunistické strany – **František Křížek**. Narodil se v roce 1901 v Erevních u Mostu. Vyučil se mlynářem, potom však pracoval jako horník na Kladensku. Již v roce 1919 vstoupil do sociálně demokratické mládežnické organizace na Kladensku, pak roku 1921 do KSČ. Přijel se do obce Tuchlovice. Po V. sjezdu KSČ převzal vedení SVOBODY a řídil i menší stranické časopisy. Zároveň se stal **redaktorem Rudého práva**, kde pracoval až do roku 1938. Publikoval hlavně články z oblasti hospodářské a sociální. Byl stranou **vybrán pro ilegální činnost**, působil jako **vedoucí organizátor ilegálního stranického tisku**, sekretář krajského ilegálního vedení KSČ v Praze a člen I. stranického vedení. V únoru 1941 byl **zatčen, uvězněn na Pankráci a posléze v Kobyliších popraven.**

Protože KSČ zůstala jedinou důslednou protifašistickou silou, také SVOBODA **důrazně varovala před nástupem fašismu**. Po zákazu KSČ, byly vydávány ilegální tiskoviny.

Při vypuknutí Květnového povstání 4. května 1945 **ilegálně vysázen komunistický list SVOBODA**, ale jeho výtisků bylo ustatveným kladenským Národním výborem (prozápadním) po domluvě s německým vojenským vedením, odmítnuto. **Tak 5. května komunistická SVOBODA nevyšla a její obsah byl ve zkráceném měřítku vydán ilegálně.**

SVOBODA vyšla 12. května, vítala naše osvoboditele a přinesla výzvu k obnově válkou zničeného hospodářství a budování lidově demokratického státu.

Autorita a důvěra širokých vrstev v komunisty se projevila v roce 1946, kdy komunistická kandidátka na Kladensku vyhrála volby. Obdobně to bylo po roce 1948.

SVOBODA se poté stala deníkem a tiskovým orgánem Krajského výboru KSČ.

Na jaře 1990 byla přeměněna na Středočeský deník SVOBODA. Bylo změněno složení redakce a její obsah se samozřejmě změnil také - na osvětlování „nových pořádků“, v podstatě byla mluvčím OF. Pak 12. dubna 1990 informovala čtenáře, že pro předvolební období **nabídlá veškeré tvůrčí i výrobní kapacity Občanskému fóru**, proto bude přerušeno do června 1990 vydávání SVOBODY a bude vycházet **Občanské fórum**. Již **20. dubna bylo uvedeno, že místo SVOBODY bude vycházet Občanský deník!** A od června možná opět SVOBODA. To se již nestalo!

Středočeští komunisté však chtěli obnovit svůj tisk, získali zpět licenci a s dotací od ÚV KSČM a vložением vlastních prostředků, založili redakci a tiskárnu SVOBODY na Kladně. Od **listopadu 1990 tak začala vycházet Středočeská SVOBODA v menším formátu**. Neměla však po počátečním úspěchu dlouhé trvání. Nezájem se začal projevovat zejména v okolních okresech. Svoboda tak opět po dvou letech skončila.

OV KSČM Kladno si však nechal obnovit její práva a začal ji vydávat jako svůj týdeník ve formátu, který měla při své vzniku – A3 (ve většině 1 list). Vychází dosud jako **týdenní zpravodaj OV KSČM Kladno** a je i na jeho internetových stránkách. Jako týdeník je ojedinelým jevem ze všech OV KSČM.

KV KSČM využil dvakrát titulu a historické hlavičky SVOBODY pro celokrajské volební noviny. Jednou jako dvojbarevné, podruhé v barevné verzi.

Od samého počátku patřilo ke SVOBODĚ i vydávání drobných publikací. V tomto pokračuje i současná SVOBODA, která má na kontě několik takových publikací. Dále vydává i různá blahopřání k MDŽ i novoročenky, volební materiály, různé diplomy a pamětní listy k výročím – 1. Máj, výročí Antonína Zápotockého a dříve hlavně k Lidicím.

ZPRAVODAJ OV KSČM Kladno: Adresa redakce: ul. Milady Horákové 497, Kladno 2, tel. 312 687 909, 312 687 656, 734 430 256, E-mail: kscm.kl@tiscali.cz, WEB: <http://kladno.kscm.cz>, MIČ 47 437

Nevyžádané příspěvky se nevracejí

Důležitým počinem je zachování **Novinářské soutěže Františka Křížka**. Letos již jde **60. ročník**. Když byla SVOBODA krajským deníkem, měla tato soutěž značný ohlas. Přicházela řada příspěvků od středočeských novinářů z řady okresních i závodních redakcí. Na soutěž ráda vzpomíná s. Věra Hymlová z Družce, která byla několikrát její vítězkou.

My jsme navázali na tuto soutěž, nejdříve jako o nejlepšího dopisovatele a nejlepšího distributora SVOBODY. Pak jsme ustoupili od soutěže distributorů, protože všichni si zaslouží velké poděkování za obětavost. Novinářskou soutěž jsme pozměnili na dopisovatelskou v „**Memoriálu Františka Křížka**“. Na celookresních shromážděních jsou ti **nejúspěšnější odměněni diplomem a knižní cenou.**

Koncem roku 2020 a počátkem roku 2021 bylo, pro koronavirovou nákazu a nouzový stav, několikrát přerušeno pravidelné vydávání našeho týdeníku. **Doufáme však, že SVOBODA bude nadále pokračovat a bude nadále svým obsahem získávat čtenáře.**

Za redakci Eva Vičková

Číslo za krejcar.

Na Kladně, dne 21. ledna 1900.

Číslo za krejcar.

SVOBODA

Časopis strany sociálně-demokratické.

Přijetí číslo krejcarové „Svobody“ vyjde v pondělí v 10 hodin dopol.

řadíte přání, kdo vyslovují Vám nejvícejší sympatie.

S bojem Vaším vše je v záce o blaho, čest i naděje milionů, kteří se teprve z mrákol — do nichž reakcionářskou výchovou a hospodářskou porobou byli uvřzteni — probrali. Muzové práce Ty chudý zbědo-

Jen dál!

100. číslo.

V Kladně, v sobotu 15. prosince 1917

Ročník IV.

PŘEDPLATNÉ pro Kladno:
Na čtvrt roku . . . K 3.15
Na půl roku . . . K 6.25
Na celý rok . . . K 12.50

KLADENSKÁ

SVOBODA

Vyňadí vždy ve středu v sobotu každého týdne.

INSERTY

plati se vždy předem. Prosíme poslati se do adresy: nistrace v Kladně, Dělnický dům.

TELEFON 28.

Poštovní spojitelný číslo 74.102.

ČASOPIS STRANY SOC. DEMOKRATICKÉ.

Divl jsem se, že se u nás začíná a agitovat se „demokratickoumi“ volebními hády do Soudruh Antonín Zápotocký, známý pracovník našeho hnutí, píše: Druhú pozoruhodnou událostí je v poslední době se deroucí do popředí otázka

VYCHÁZÍ V ÚTERÝ, VE ČTVRTEK A V SOBOTU.

PROLETÁRI VŠEM ZEMÍ - SPOJTE SE!

SVOBODA

KLADNO Kladno

ČASOPIS ČESKÉHO SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÉ STRANY SOCIE.

REDAKCE: Kladno, ul. Milady Horákové 497, telefon číslo 28.

REDAKČNÍ ČÍSLO 60 HALÉŘŮ

Vzsk soudruhů ze žaláře sjezdu strany.

Ustanovení sjezdu komunistické strany v Praze!

Ku sjezdu strany. Vše vedebním, vedením a organizací na Kladensku. V Kladně dochází se stávkou úřední

Už mnoho řádků věků, kteří obor, se se neprojevují a upínají se k tomu, aby dovedli úkoly do real. zjednot. by tím zjednot.

Úkolem komunistické strany jest ustanovení vládního orgánu. Komunistická strana má být předvedena.

Proletáři všech zemí, spojte se!

Úterý 6. března

SVOBODA

ORGÁN KOMUNISTICKÉ STRANY V ČESKOSLOVENSKU

(SEKCE TŘETÍ INTERNACIONÁLY)

Číslo 26.

Platnost v Praze až do konce března 1920. Cena 2 Kčs.

SVOBODA

STŘEDOČESKÝ DENÍK 20. dubna 1990 ● Roč. XVIII ● Čís. 93 ● Cena 2 Kčs

STŘEDOČESKÁ

SVOBODA

LIST KOMUNISTŮ A SYMPATIZUJÍCÍCH STŘEDNÍCH ČECH

Číslo 1
Ročník 1
KLADNO 1. 11. 1990
věrka čísla: 22. 10. 1990
Cena : 2,- Kčs

S LIDMI PRO LIDI!

SVOBODA

STŘEDOČESKÁ 23. ČERVEN 2002

VOLEBNÍ NOVINY KOMUNISTICKÉ STRANY ČECH A MORAVY

Komunistická a dělnická vláda je nezbytná pro náš národ. Je to jediný způsob, jakým můžeme dosáhnout spravedlivé společnosti, kde každý bude mít své místo a právo na práci.

Je třeba mít v úmyslu, že náš národ se musí stát svobodným a demokratickým národem. To znamená, že každý musí mít právo na práci a na důstojný život.

Časopis „Svoboda“ je orgánem strany a bude pokračovat v práci, kterou jsme začali v minulosti. Budeme se snažit, abychom byli v kontaktu s lidmi a abychom jim mohli být užiteční.

Je třeba mít v úmyslu, že náš národ se musí stát svobodným a demokratickým národem. To znamená, že každý musí mít právo na práci a na důstojný život.

Časopis „Svoboda“ je orgánem strany a bude pokračovat v práci, kterou jsme začali v minulosti. Budeme se snažit, abychom byli v kontaktu s lidmi a abychom jim mohli být užiteční.

S LIDMI PRO LIDI!